

Тази неделя в [електронната библиотека](#) на [desebg.com](#) представям късните, но не и закъснели лагерни мемоари на **Никола Даскалов**, озаглавени **„Няма оазиси в червената пустиня”**, които наскоро бяха издадени от издателство „Сиела”.

Авторът е бивш лагерист от „Белене”, но книгата не е само за преживяното в най-големия концентрационен лагер в България по времето на комунизма. Спомените на Никола Даскалов са свидетелство за стратегията на БКП срещу младежта в страната през втората половина на 40-те години и упоритата дейност на Държавна сигурност, целяща да смачка в зародиш всеки опит за различно мнение и мислене от това на компартията, подчинена на съветската политика и внесените от СССР Сталинови репресии.

Няма да се спирам на „одисеята” на Никола Даскалов от следствения арест на Държавна сигурност в Плевен, през лагера „Белене” и последвалото му изселване в Тетевен, всеки може да проследи лъкатушенето на съдбата му, като прочете книгата.

Двадесет и пет години след разпадането на комунистическата система обаче в България тепърва разбираме колко време сме загубили в опазването на паметта за случилото се в периода на комунистическия режим 1944-1989 г. Все повече разбираме,

Написано от Христо Христов
Неделя, 28 Септември 2014 09:29

че другите свободни народи имат нещо, които ние нямаме – култура на паметта.

В последните години все повече гласове се чуват за необходимостта от изучаване на двата тоталитарни режима – комунизма и националсоциализма – в училище. Все повече хора от гражданското общество разбират, че битката за бъдещето е загубена, ако не бъде спечелена битката за миналото, онова, които 25 години продължава да се фалшифицира. Минало, което е абсолютно бяло петно за родените след 1985 г.

Затова книги като тази на Никола Даскалов са ценни, защото показват на обществото нещо много важно. Авторът го е посочил:

„За комунистическите лагери в България е писано много, но всъщност казаното е доста малко, за да бъде разбрана същността на този елемент от репресивната система на червения тоталитаризъм, неговото място в нея, свързаността му с другите аспекти на НЕСВОБОДАТА на тогавашното битие и крайните резултати от използването му.”

Несвободата – думата, която като че ли концентрира целия смисъл на състоянието на човека в онази система. Ако тази несвобода бъде изучавана и оценена от младите поколения българите, сигурен съм, че те биха имали много по-ясна представа за заблудите и манипулациите, които им се предлагат днес и също така биха оценили свободата, която имат.

Хората, преминали и оцелели през репресивната мелачка на комунизма, са не само страдалци, но в паметта на нацията би трябвало да са образци на морал и поведение. Хора, които не са предали вярата, убежденията си и заплатили с най-висока цена стремежа към общочовешки ценности, които днес при приобщават към цивилизованата част от Европа.

Христо Марков, депутат от 7-то Велико Народно събрание от СДС, който през всичките тези години поддържа паметта за героите от времето на комунистическият режим, пише в послеслова си в книгата на Никола Даскалов:

Написано от Христо Христов
Неделя, 28 Септември 2014 09:29

„Удивителна памет или безпаметност!? Разказът! Този наратив за голямото Зло на комунизма, отсъства от обществената памет!

... Този разказ липсва вече четвърт век. Героите на голямата съпротива , оцелели в комунистическите лагери и затвори, един по един си отиват. Уморени, тъжни, забравени. А бяха гиганти на стоицизма и демокрацията: Илия Минев и Стефан Вълков, Васил Узунов и Милан Дренчев, а дали някой се сеца за Иван Гинчев и отец Храбър Марков, за Вангел Горов, за Стамо Стамов, за Йордан Русков или Петър Гошев...

Това са истинските българи – със здрав гръбнак и непоклатими убеждения в доброто, хуманисти по природа...

Катарзисът се отложи, не, просто не се случи. За пореден път, откакто всичко в тази червено обаяна страна. А репресираните искаха само едно – да разкажат своята истина и никога да не се повтаря комунистическото Зло, да не ни е къса паметта”.

Никола Даскалов, „Няма оазиси в червената пустиня”, изд. „Сиела”, 2014 г., 186 страници, цена 10 лв.